# Cinsel Sa?l?k Bilgi ve Tutum Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Cinsel Sa?l?k Bilgi ve Tutum Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18660

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Özet

Cinsel Sa?l?k Bilgi ve Tutum Envanteri (CSBTE), Erol Esen ve D. M. Siyez taraf?ndan 2017 y?l?nda geli?tirilmi? özgün bir ölçme arac?d?r. Bu envanterin temel amac?, lise düzeyindeki (özellikle 9. s?n?f) ö?rencilerin cinsel sa?l?k konular?ndaki bilgi düzeylerini ve bu konulara yönelik geli?tirdikleri tutumlar? bilimsel yöntemlerle de?erlendirmektir. Ölçek, bir e?itim program?n?n hedef kitlenin bilgi ve tutumlar? üzerindeki etkisini belirlemek amac?yla tasarlanm??t?r.

CSBTE, toplamda **34 maddeden** olu?maktad?r. Maddelerin 16's? olumlu ifadeler içerirken, 18'i olumsuz ifadelerden meydana gelmektedir. Ölçek, yan?t format? olarak geleneksel Likert skalalar? yerine, bilgi düzeyini ve kesin yarg?lar? daha net ölçmek amac?yla "Do?ru-Yanl??-Bilmiyorum" ?eklinde bir derecelendirme kullanmaktad?r. Bu format, ö?rencilerin sadece do?ru veya yanl?? bilgilerini de?il, ayn? zamanda bilgi eksikliklerini de ortaya ç?karmay? amaçlamaktad?r.

## Anahtar Kelimeler

Cinsel Sa?l?k Bilgi ve Tutum Envanteri, Cinsel Sa?l?k, Tutum, Bilgi Düzeyi, Lise Ö?rencileri, Cinsel E?itim, Psikometrik Geli?tirme.

## Yazarlar

Erol Esen, D. M. Siyez.

## Amaç

Cinsel Sa?l?k Bilgi ve Tutum Envanteri'nin (CSBTE) geli?tirilmesindeki temel amaç, cinsel sa?l?k e?itimi programlar?n?n 9. s?n?f ö?rencileri üzerindeki etkinli?ini ve ba?ar?s?n? ölçmektir. Envanter, ö?rencilerin e?itim öncesi ve sonras? bilgi ve tutumlar?ndaki de?i?imi saptayarak, uygulanan e?itim müdahalesinin ç?kt?lar?n? de?erlendirmeye olanak tan?r.

Bu araç, ara?t?rmac?lara ve e?itimcilere, ergenlerin cinsel sa?l?kla ilgili temel fizyolojik, psikososyal ve etik kavramlar? ne ölçüde benimsedi?ini ve bu kavramlara yönelik geli?tirdikleri **bili?sel ve duyu?sal tutumlar?** tespit etme imkan? sunar. Böylece, gelecekteki e?itim programlar?n?n içeri?i ve pedagojik yakla??mlar? optimize edilebilir.

## Yap?

CSBTE, cinsel sa?l?k alan?ndaki iki temel yap?y?, yani **bilgi (kognitif)** ve **tutum (afektif)** bile?enlerini ölçmek üzere tasarlanm??t?r. Ölçe?in yap?s? 34 maddeden olu?maktad?r. Maddelerin kar??t?r?lm?? olmas? (16 olumlu, 18 olumsuz), kat?l?mc?lar?n dikkatsiz veya ?abloncu yan?t verme e?ilimini (response set) azaltmay? hedefleyen standart psikometrik bir

ARABPSYCHOLOGY.COM

yakla??md?r.

Envanterin derecelendirme sistemi, bilgi düzeyini kesin yarg?larla ölçmeye odaklanm??t?r: "Do?ru," "Yanl??" ve "Bilmiyorum." "Bilmiyorum" seçene?inin kullan?lmas?, kat?l?mc?lar?n bilgi eksikli?ini dürüstçe rapor etmelerini te?vik eder ve rastgele tahmin yürütme olas?l???n? dü?ürür. Bu yap?, hem do?ru bilgiyi hem de bilgi bo?luklar?n? tespit etmede etkilidir.

## Geçerlik

Orijinal kaynak verilerinde ölçe?in geçerlik analizlerine dair nicel sonuçlar (örne?in, faktör yükleri veya korelasyon katsay?lar?) do?rudan sunulmam??t?r. Ancak ölçe?in geli?tirme (Geli?tirme) türünde olmas?, kapsam ve görünü? geçerli?inin uzman görü?leri ile sa?land???n? dü?ündürmektedir.

Akademik bir envanter olarak, CSBTE'nin geli?tirme sürecinde maddelerin ilgili literatür taranarak ve hedef kitlenin özelliklerine uygun olarak olu?turuldu?u varsay?lmaktad?r. Ölçe?in geçerlik yap?s?n? detayl? incelemek isteyen ara?t?rmac?lar?n, Esen ve Siyez (2017) taraf?ndan yay?mlanan orijinal makalenin metot ve bulgular bölümlerine ba?vurmalar? önerilir.

## Güvenirlik

Kaynak materyalde Cinsel Sa?l?k Bilgi ve Tutum Envanteri'nin güvenirlik katsay?lar?na (örne?in, Cronbach Alfa, test-tekrar test katsay?lar?) ili?kin spesifik bir de?er belirtilmemi?tir. Güvenirlik, ölçme arac?n?n farkl? zamanlarda veya farkl? madde setleriyle tutarl? sonuçlar üretme yetene?inin göstergesidir ve ölçek kullan?m?n?n bilimsel dayana??n? olu?turur.

Esen ve Siyez (2017) makalesinde, ölçe?in iç tutarl?l???n? veya zaman içindeki kararl?l???n? gösteren güvenirlik çal??malar?n?n detaylar?n?n yer ald??? beklenmektedir. Bu de?erler, ölçe?in akademik çal??malarda güvenle kullan?l?p kullan?lamayaca??n? belirlemek aç?s?ndan büyük önem ta??maktad?r.

## Faktör Analizi

Envanterin faktör yap?s?na dair detayl? bir analiz bilgisi kaynakta yer almamaktad?r. Ancak, ölçe?in bilgi ve tutum gibi iki farkl? psikolojik yap?y? ölçmek üzere tasarlanm?? olmas?, geli?tirme a?amas?nda bu boyutlar? ayr??t?ran bir faktör analizinin (Ke?fedici veya Do?rulay?c? Faktör Analizi) yap?lm?? olma ihtimalini güçlendirmektedir.

Faktör analizinin sonuçlar?, 34 maddenin bilgi ve tutum alt boyutlar?na nas?l da??ld???n? ve bu boyutlar?n birbirinden ne kadar ba??ms?z oldu?unu göstermelidir. Bu yap?sal analizler, ölçekten elde edilen puanlar?n yorumlanmas?nda kritik bir rol oynar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Araç

**Test Type:** Geli?tirme (Developmental).

**Format:** Do?ru yanl?? testi format?nda kendini de?erlendirme envanteri.

**Language Available:** Türkçe (Turkish).

**Population Group:** Ergenler / Lise Ö?rencileri.

**Age Group:** Özellikle 9. s?n?f ö?rencileri (Genellikle 14-15 ya? grubu).

**Population Details:** Cinsel sa?l?k e?itimi programlar?n?n uyguland??? veya de?erlendirildi?i e?itim ça??ndaki bireyler.

**Test Methodology:** 34 maddelik, "Do?ru-Yanl??-Bilmiyorum" seçenekli, bili?sel ve duyu?sal yap?lar? ölçen test metodolojisi.

## Anahtar Kelimeler

Erol Esen, D. M. Siyez, Hacettepe Üniversitesi, Cinsel Tutum, Envanter, Do?ru-Yanl?? Testi, Cinsel Sa?l?k.

## Yazarlar

**Author ORCID Identifier:** Bilgi mevcut de?ildir.

**Affiliation Email addresses:** midfielder_1912@hotmail.com (Sorumlu Yazar Erol Esen).

**Correspondence Address:** Bilgi mevcut de?ildir.

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Cinsel Sa?l?k Bilgi ve Tutum Envanteri, 2017 y?l?nda yay?mlanan bir akademik çal??ma kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için genellikle orijinal makaleye usulüne uygun at?f yap?lmas? gerekmektedir.

Ölçe?in ticari kullan?m? veya telif haklar? hakk?nda spesifik bir ücret bilgisi mevcut de?ildir. Orijinal makale Hacettepe Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi'nde yay?mlanm??t?r ve makaleye do?rudan eri?im linki a?a??dad?r: http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/upload/files/2187-published.pdf

Envanterin orijinal PDF dosyas?, a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: cinsel-saglik-bilgi-ve-tutum-

ARABPSYCHOLOGY.COM

envanteri-toad.pdf

## Kaynaklar

Esen, E. ve Siyez, D. M. (2017). Cinsel sa?l?k e?itimi program?n?n 9. s?n?f ö?rencilerinin cinsel sa?l?k bilgi düzeyleri ve tutumlar?na etkisi. *Hacettepe Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education) 32* (3): 560-580.

## Cinsel Sa?l?k Bilgi ve Tutum Envanterinin Maddeleri

**IMPORTANT:** The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Cinsel Sa?l?k Bilgi ve Tutum Envanteri toplam **34 maddeden** olu?maktad?r. Bu maddelerin 16's? olumlu, 18'i olumsuzdur.

Derecelendirme format? üç seçeneklidir: Do?ru - Yanl?? - Bilmiyorum.

(Not: Envanterin maddeleri kaynak metinde listelenmemi?tir; sadece toplam say?s? ve derecelendirme bilgisi mevcuttur.)

ARABPSYCHOLOGY.COM